

u města Prachatic záměre na Velkém náměstí, jehož do-
u je skvost české renesanční architektury – **Stará radnice**;
ila postavena v letech 1570–1571. Hladkou plochu fasády
stěnné malby provedené metodou chiaroscuro (tmavá vrstva
m podkladu, zde odstíny hnědých okříd, a běloby, vytvářející
sticity výjevy), které jsou jednými v Prachaticích a svými ná-
vztahují vesměs k soudnictví, přičemž užívají některé biblické
apř. Salámovna soudů. Vrchol portálu nese plastický městský znak s šerpočetem 1571.

Ve slohu německé novorenesance byla v roce 1903 postavena **Nová
radnice**. Stavbu prováděl prachatický stavitel Rudolf Zobel a sgra-
fickou výzdobu vídeňský akademický malíř Jan Vertelberger. Sochař-
ské práce jsou od akademického sochaře Jirho Leisela z Vídně. Nad
úrovni přízemí obsahuje celá fasáda bohatou sgrafitovou výzdobu, při-
čemž čermbílá sgrafita jsou také odkazem

na Starou radnici. Velký podélný obraz
pod nimi představuje dopravu soli souma-
ry po Zlaté stezce vyobrazením ozbrojených
chráněného různorodého průvodu, pu-
tujícího po Zlaté stezce z Pasova do Pra-
chatic. Na věži pod hodinami je obraz,
zobrazující přetváření městských privilegií
Prachaticem. Sochařskou výzdobu fasády
představují v úrovni druhého patra plas-
tika kupce symbolizujícího obchod, který
přinesl městu bohatství, a plastika lanc-
knechta – vojáka, znázorňujícího potřebu
ochrany města o obchodní stezky. V úro-
ni střední části pak jde o sochu Prachatice,
patronky a ochránčičky města, umístěnou
v nice štitu. Tato socha drží svou pravou
ruku ve vymezeném ochranném gestu
nad městem. Spolu s navazující Starou
radnicí čp. 1 vytváří komplex Nové radnice
kompaktní architektonický celek vyvážený
dí přírozenou dominantou náměstí.

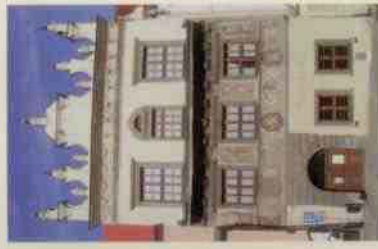
Dalším renesančním domem,
který upoutá naši pozornost,
je dvoupatrový renesanční
dům gothickeho původu, zva-
ně **Knížecí** či **Schwartz-
berský dům**. Boční západní
strana domu je ztobena rene-
sančními sgrafity z let 1570–
1580, které znázorňují bib-
tevní, lovecké, mravoučné a další alegorické scény.
Jsou opatřena (staro)německými nápisy. Vzorem
jich byly zejména ilustrace německého dřevoryce
i Schoena (1491–1547). Tyto výjevy volně doplňují
motivy, figury z vojenského prostředí či motiv slona,
v době realizace sgrafitové výzdoby objevil v Praze
e Rudolfa II. Habsburského, římského císaře a krále

V těsné blízkosti Knížecího domu je tzv. **Národní
dům**. Ten získala v září roku 1900 do vlastnictví Tělo-
covná jednota Sokol, která dům přestavěla pro své úče-
ly. V roce 1903 realizovala dle návrhu malíře Ladislava
Nováka, spolupracovníka Mikoláše Alše, sgrafitovou
výzdobu fasády s národními motivy a její plastické de-
nění. Plochu fasády v úrovni prvního a druhého patra
doplnila částečně kolorovaná sgrafita s figurálním mo-
tívem allegorie Nadšení

a Sily, zobrazením sokola,
ornamentálními motivy
a nápisem **NÁRODNÍ
DŮM**. Sgrafita byla od-
stráněna v prvních dnech
okupace, kdy se Prachati-
ce staly součástí zabraného pohraničí.

Pamětní deska na fasádě připomíná působení českého houslisty a pedagoga Otakara Ševčíka, který
zde v letech 1903–1906 vedl hudební školu zaměřenou na hru na housle.

Jiným renesančním domem, který upoutá
naši pozornost, je **Sirrtav dům**. Na jeho
místě stál původně gotický dům. Přestavbu
do renesanční podoby realizoval vlásky
stavitel z Č. Budějovic Josef Fargit, výzdobu
provedl prachatický malíř Šebestian Hájek.
Stavitel i malíř byli přítom inspirováni Starou
radnicí. Pod lunetovou římsou nalezneme
portrétní podobizny deseti českých králů,
dále pak alegorie ctnosti – spravedlnosti,
trpělivosti, opatrnosti, statečnosti, Karuše
ve výslu nesou erby znaky království, cí-
sarství a města Prachatice. Od roku 1954
je v tomto domě umístěno muzeum. Dům
bývá také nazýván domem Zdářských, po-
dě starosty Johanna Zdářského, který zde v letech 1865–1907 bydlel, jeho dcera
Friedl byla známou prachatickou fotografkou.

K nejhodnotnějším objektům městské památkové rez-
vace patří **Rumpálov dům**, který vlastnil v 16. a 17. sto-
letí přední patricijský rod Rumpálů. Poté přelšel do vlast-
nictví města, které zde zřídilo městský pivovar a později
sladovnu. V letech 1851–1916 dům vlastnilo právoavě-
né měšťanstvo. Radový jednopatrový dům je součástí
rozehlého domovního bloku vestavěného po polovině
15. století. Tento blok, nyní ohraničený Velkým a Kostel-
ním náměstím a ulicemi Křištinova a Poštovní, zásadně
zmenšil původní rozlehle Velké náměstí. V něm obsažené
domy zřejmě patří k nejstarším dochovaným zeleným bu-
dovám ve městě. Sgrafitová výzdoba Rumpálova domu je
ve srovnání s jinými prachatickými domy provedena ná-
ročnější technikou chlovně červeně-hnědého kolorovaně-
ho sgrafita s prosvítající spodní šedomodře probarvenou
ornikou a rytmii linkami vřazenými červenou barvou.

Na jižní straně Velkého náměstí se nachází další významná
renesanční dům, nazývaný **Bozkovského dům**. Do roku
1570 budova sloužila jako radnice. Přízemní část domu
do Solni ulice sloužila jako masné krámy. V domě žil a v roce
1862 zemřel Felix Spínka, purkmistr a mecenáš, jehož za-
sluhou bylo v Prachaticích otevřeno roce 1865 německé
nižší reálné gymnázium. V letech 1882–1885 v domě sídlil
česká škola. V posledním čtvrtletí 19. století zřídila původní
majitelka M. Hrbková ze třínačí masných krámů v přízemí kavárnu. Aktuálně je v přízemí domu tak-
provozována cukrárna s kavárnou, prostory v prvním patře jsou užívány jako obchodní síň. Ve dru-
hém patře je od roku 2001 umístěno kulturní centrum Otto Herbertha Hájka se stálou expozicí dě-
tohoto světového moderního sochaře a malíře a čestného občana města Prachatice.

Ve středu náměstí nalezneme **kamennou kašnu**. Původní
kašna se sochou Spravedlnosti pochází také ze 16. století. Roku
1583 ji se svými pomocníky vystavěl Ondřej Vlach. Během
století však často měnila svoji podobu. V roce 1903 byla socha
Spravedlnosti nahrazena bustou císaře Josefa II., po roce 1918
se objevil záměr upravit kašnu jako památník padlým v I. světo-
vé válce. Na své místo se socha vrátila až v roce 1925. Originál
sochy je vystaven ve vstupním mážhausu Staré radnice.

Z náměstí se vydáme k další nepřehlédnutelné dominantě města,
jž je **pozdní gotický kostel** zasvěcen sv. Jakubovi. Většinu
patronu kupců, obchodníků, poustníků, nosičů nákladů a široké
(volba patrona byla dána umístěním města na obchodní Zlaté
stezce, po které z Pasova do Prachatic přicházeli soumarí a kup-
ci). Nejstarší doklad o existenci kostela je z roku 1359. Chrá-
m vznikl postupně a výslednou podobu získal až v letech 1500
až 1513. Roku 1507 při velkém požáru města shorely obě věže
(původní zvon se v nich roztavily). Obnova kostela po požáru
skončila zřejmě okolo roku 1516. V 16. století byla hlavní věž kos-
tela osazena hodinami. Po velkém požáru města roku 1832 byl
vyšší věž upravena do současné podoby, neboť původní baň byl
nahrazena lucernou s plechovou krytinou, dostala tudíž vzhle-
mínaretu. Kostel je trojlodní s pětibocce uzavřeným presbytářem
se sakristiemi po obou stranách a navíc s kaplí sv. Jana N. Na
umanna při straně jižní. Na západní straně jsou dvě hranolové
věže z nichž jižní dosahuje 53 m. Krov střechy je mistrovským dílem, vyniká lehkou
konstrukcí a důmyslnou vazbou bez jediného kovového prvku.
Největším zvonem kostela je sv. Jakub, který je umístěn v severní
věži. Jižní věž je osazena zvonem Salvie, původně zde byl osazen
zvon Poledník, který byl za druhé světové války rekvirován, spo-
lu s tzv. soumaršským zvonicem, který byl zavěšen v okně jižní
věže. V malé sanktusové věžce na východním vrcholu střechy
hlaví lodi je zavěšen malý zvon – umíráček. V presbytáři na stě-
nách se nacházejí jedny z nejrozsáhlejších a nejhodnotnějších
maleb v ČR, jejíž autořství je datováno do pozdní gothickeho období. Dle pověsti Jan Žižka nech-
po dobytí města v roce 1420 v kostele upálil prachatické měšťany. Mříže v zadní části zakrstitie jsou
zohýbány, jak se měštané číteli dostal z horčičko kostela.

V sousedství kostela sv. Jakuba Většího se nachází
tzv. **Heydlův dům** s dochovanými renesančními sty-
lem zastřešením s atikou s cimburím a bohatou sgra-
fickou výzdobou fasády. Ve středověku sloužil tento
dům jako škola, kterou dle pověsti navštěvoval i Mistr
Jan Hus. V objektu je umístěno řeznictví, kde dlouhá
desítkylet působil pan Adolf Polák, obětec světového
mého fotografa Adolfa Žilky.

Městská škola, která byla po určité dobu součástí literární školy, se nachází v pohledově exponované poloze severně u kostela sv. Jakuba Většího. Jednopatrový dům byl vystavěn v pozdní gotice přistavěním k původní středověké kamenné městské hradbě. Budova byla od 16. do 19. století užívána jako městská škola, přičemž v ní bydlel rektor školy. Díky poloze těsně vedle kostela sv. Jakuba v blízkosti původní středověké hrady patří dům k historicky nejhodnotnějším objektům městské památkové rezervace.

Brána, zvaná též Písecká, se nachází na vstupu do historického centra města. Dolní brána je součástí sířetěho opevnění města. Na přední straně si všimneme u rožmberského jezdeck, nad nímž se vznášejí geníus sem: „Laudamus veteres sed nostris utimur“ chválíme, ale své době zjeleme. Nad průchodem pla kladek, původně vedoucích řetěz padácho mosedlnou šerbinou v první části brány bylo možno spustit ochrannou mříž. Kamenné dělové byly na místo zazděny dodatečně.

Hradby – celkem bylo dochováno 7 bašt. Součástí městských hradeb je také **hašta Helvík**. Pokračujeme-li podél hradeb, dojdeme k městskému parku vybudovanému roku 1881.

S městem Prachatice je spjato především dětsví sv. **Jana N. Neumann** (1811–1860), Břilho philadelphského biskupa, který byl v roce 1977 svatočen popežem n VI. v Římě. V místech, kde stával jeho **rodný dům** byl otevřen klášter řádu sv. Karla Boromejského.

Další známou osobností, která je s Prachaticí spojována, je **Mistr Jan Hus**, který v domě čp. 71 údajně bydlel v průběhu svých nedolozených studií na škole v Prachatích. Jedná se o původně gotický jednopatrový dům přestavěný renesancí ve druhé pol. 16. století s bohatou výzdobou fasády převážně psanickými sgrafitem. V tomto domě byla v roce 1826 městská škola, od roku 1966 je dům sídlem lidové knihovny, následně Městské knihovny Prachatice.

varické gymnázium. Budova byla postavena v roce 1897 řilá potřebám osmiletého německého gymnázia, mezi jehož řilze opomenout PhDr. Rudolfa Kubitschka, významného národního historika. V roce 1920 zde bylo otevřeno české zium. Mezi jeho záky patřili např. malíř a grafik Cyril Chvatětvůrce Laterny Magiky, Alfred Radok, MUDr. František poslední předseda Literátského bratrstva, či operní pěvec umar. Z profesordů gymnázia uvedme alespoň Otto Chadrabu, prvního českého starostu města. Napravimka, prachatického básníka, Václava Štětku, akademického malíře.

jsme absolvovali nejvýznamnější objekty. Pokud nám zbývají síly, stojí za to se ještě chvíli školovými uličkami a nasávat atmosféru. Je možno se vidat méně frekventovanou **dloubou** i poté kolem domu čp. 130 **Horní ulici** s řadou krásných renesančních štítů (například 1). Dál pokračuje **Neumannova ulice** až na **Kosteční náměstí**.

ve domy jsou též v **Křišťánové ulici** či **Věžní ulici** historického jádra. Mezi další stavební památky, které jistě s shlédnutí, patří hřbitovní kostel sv. Petra a Pavla a další vosí, jako např. **největší sluneční hodiny** ve střední

